

YERFISTIĞI HASADI

YALÇIN AKI
FERHAT SERTKAYA

TANIMI VE ÖNEMİ

Yer fıstığı baklagiller familyasından, tek yıllık ve değerli bir yağ bitkisidir.

Yerfıstığı, meyvelerini toprak altında meydana getirmesiyle diğer bitkilerden farklılık gösterir. Bileşiminde ortalama %25 protein, %50 yağ, %15 karbonhidrat, %5 mineral madde ve %5 azotsuz öz madde içerir.

Ülkemizde üretimi en fazla Çukurova, Antalya, Osmaniye ve Muğla da Yapılmaktadır.

YERFISTIĞI'NIN KULLANIM ALANLARI

- ▶ Sıvı yağ üretiminde
- ▶ Bisküvi yapımında
- ▶ Pastacılıkta
- ▶ Balık konservelerinin hazırlanmasında
- ▶ Düşük kaliteli yerfıstığı yağları sabun v.b. gibi sanayi kollarında
- ▶ Biodizel üretiminde kullanılmaktadır

HASAT ve HARMAN

Yerfistığında hasat zamanı, yaprakların hafif sarardığı, danelerin çoğunluğunun koyu renge dönüşüp normal iriliğini aldığı ve kapsüllerin iç zarında kahverengi çizgilerin görüldüğü devredir. Ekimden yaklaşık 150-160 gün sonra yerfistığı hasat olgunluğuna gelir.

Virginia (çerezlik) ve Runner (şekerlemelerde) tipi çeşitler 135-160 günde,

Spanish (yağlık) ve Valencia tipinde olanlar ise 115-125 günde hasat olgunluğuna gelirler.

Ülkemizde sadece çerezlik tipte olanlar yetiştirilmektedir

Yer fıstığında hasat zamanının tespitiinde ‘meyve kabuğu soyma’ yöntemi kullanılır. Bu yöntemde hasada yakın dönemde tarlanın dört ayrı yerinden, dört ayrı bitki seçilir ve bunların meyveleri toplanarak sayılır. Daha sonra bunların meyve kabuğu bir bıçak yardımıyla soyulmaya başlanır.

Kabuk rengi kırmızı-kahverengi olan meyveler bir kenara ayrılarak sayılır. Meyve kabuğu soyma yöntemine göre kırmızı kahverengi kabuk renkli meyve oranı %55-65 olduğunda hasat zamanının gelmiş olduğu anlaşılır.

HASATTA UYGULANAN TEKNİKLER

- ▶ Bel, Kürek Ve Elle Yapılan Hasat
- ▶ Kulağı Çıkartılmış Tek Soklu Pullukla Hasat
- ▶ Yerfıstığı Hasat Makinası

1-Bel, Kürek Ve Elle Yapılan Hasat

Basit bir bel veya kürek ile sıra üzerine dikilmiş olan yerfıstığı insan gücünden yararlanılarak toprak yüzeyine çıkartılır ve çıkartılan yerfıstığı saplarından ayrılarak toplanır çok yorucu ve zaman alıcı bir iştir.

2-Kulağı Çıkartılmış Tek Soklu Pullukla Hasat

Pulluk ile yer fıstıkları kapsülleriyle birlikte topraktan sökülür ve arkadan gelen işçiler tarafından kapsüller elle toplanır. Bu hasat yönteminde toprakta kalan kapsüller de elle toplanmakta ve hasat kaybı daha az olmaktadır fakat iş gücü artmaktadır.

Kulağı çıkarılmış tek soklu pulluk

Tek soklu pullukla söküm

**Sökülen bitkilerin silkelenerek
tersyüz edilmesi**

**Harman için kurumaya
bırakılmış bitkiler**

3-Yerfistığı Hasat Makinası

Makinalı yerfistığı hasadı, söküm ve harman olmak üzere iki aşamalıdır.

1-Söküm Makinaları

Bitkilerin topraktan sökülmesi, toprağın silkelenmesi ve kökler yukarı gelecek şekilde bitkilerin sıralar halinde kurumaya bırakılması işlemlerini içerir.

2- Harman Makinaları

Harman, skm sonrası saplar iyice kuruduktan sonra (yağışsız ve güneşli 7-10 günde) harman makinasıyla bitki sıralarının doğrudan harmanlanarak kapsüllerin toplanması işlemidir. Harman makineleri traktörle çekilir, çalışması kendi üzerindeki motoruylağır. Sıralar halindeki yerbistığını yedirici tabla ile alarak harmanlar, depoda biriken kapsüller otomatik boşaltma düzeni ile boşaltılır.

Harmanlama sırasında kapsülleri doğrudan kurutarak kapsül neminin % 8'e kadar düşmesini sağlayan kombine harman makineleri de mevcuttur.

Yerfıstığında harman makinası

Kayıpların Azaltılıp Verimin Artırılması İçin;

- ▶ Hasat, erken yapılırsa taneler iyice dolgunlaşmadığı için verim ve kalite azalmakta,
- ▶ Geç hasatta ise gineforlar (kapsül sapı) çürümeye başladığı için hasat kayıpları artmaktadır.
- ▶ Özellikle ağır topraklarda sökümde gineforların (kapsül sapı) kopmaması bakımından toprağın uygun tavda olması çok önemlidir, yaş ve kuru topraklarda hasat kaybı artar.
- ▶ Etkili ve uzun süreli sonbahar yağışları sökümün gecikmesine, sökümde kayıpların artmasına ve kapsüllerde çürümelere yol açar.

- ▶ Söküm sonrasında yağışlar görülürse harmanlama gecikir, sapsar çürümeye başlar ve kapsüllerde kararmalar meydana gelir.

Bu kayıpların önlenmesi için;

- ▶ Hasadın zamanında yapılması,
- ▶ Hasatta uygun hasat makineleri kullanılması,
- ▶ Hasat sonrası kurutmanın yapılması,
- ▶ Bitkilerdeki kurumunun dengeli olmasını sağlanarak ürün kaybını azaltılır.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜRLER..

